

УДК 633.16:631.82:(477.7)

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Кувшинова А. О., асистент
Бобошко Д. В., здобувач вищої освіти
Миколаївський національний аграрний університет

Одним із головних завдань, які стоять перед аграріями, є збільшення валових об'ємів зерна за рахунок зростання врожайності зернових культур, а також збільшення виробництва його з високими показниками якості.

Найважливішим регіоном виробництва ячменю в Україні є Степова зона, на яку припадає близько 85% посівних площ. Найбільші площі його посіву розташовано в Одеській і Миколаївській областях, де майже щорічно висівають понад 200 тис. гектарів, що за сучасних умов господарювання має велике значення.

Одним із заходів підвищення врожайності та якості продукції рослинництва є впровадження у сільськогосподарське виробництво енергоощадних технологій із застосуванням регуляторів росту та біопрепаратів [1]. У формуванні високопродуктивних посівів ячменю озимого значна роль належить сорту. Відомо, що за умов інтенсивного вилягання посівів, втрачається до 60% врожаю, а також погіршується якість зерна. Висока продуктивність сорту значною мірою зумовлена стійкістю його до вилягання, грибних хвороб тощо. Отже підбір районованих сортів та застосування біопрепаратів на посівах сільськогосподарських рослин набирають обертів щодо використовують їх як частини стратегічного управління врожайністю зернових та інших сільськогосподарських культур.

На думку Волкогона В. В. [2] реалізація потенціалу сучасних сортів сільськогосподарських культур можлива тільки при забезпеченні оптимального живлення рослин, що залежить як від наявності поживних речовин у ґрунті, так і від ступеня їхньої доступності. Як свідчать праці зарубіжних і вітчизняних вчених, регулятори росту та біопрепарати впливають на ріст і розвиток рослин, зменшують висоту рослин, потовщують соломину та запобігають виляганням.

Підживлення посівів ячменю озимого у фази куціння та на початку виходу рослин у трубку стимулює ростові процеси й забезпечує підвищення врожайності. Це пов'язано з тим, що після перезимівлі рослини ячменю озимого ослаблені, тому саме підживлення у цей період поновлює вегетацію насичує рослину поживними речовинами та фітогормонами для швидкого відростання пагонів, коренів, створенню оптимальної густоти стеблостою та формуванню добре розвиненої надземної маси.

Сучасна аграрна наука створила значний арсенал синтетичних препаратів, які в свою чергу є аналогами, або модифікаторами дії фітогормонів [3]. Ця група сполук дає можливість ефективно реалізувати

потенційні можливості сортів і гібридів, активізувати основні процеси життєдіяльності рослин.

Метою наших досліджень було з'ясування впливу біопрепаратів на врожайність ячменю озимого різних сортів, поширених у Південних регіонах України, залежно від кількості обробок позакореневих підживлень. Дослідження проводили впродовж 2017-2019 рр. в умовах Навчально – науково практичного центру Миколаївського НАУ. Схема досліду включала наступні варіанти: Фактор А – сорт: 1. Достойний; 2. Валькірія; 3. Оскар; 4. Ясон; Фактор В – позакореневі підживлення: 1. Контроль (обробка водою); 2. Азотофіт; 3. Мікофренд; 4. Меланоріз; 5. Органік-баланс. Дослідження з останнім провели впродовж 2018 та 2019 рр. Зазначені препарати використовували для обробки рослин шляхом проведення позакореневих підживлень 1раз – у фазу весняного кушіння та двічі – окрім кушіння ще й у період початку виходу рослин у трубку.

На підставі одержаних даних, більш ефективно використовувати біопрепарати в обидві фази вегетації ячменю озимого: у фазу весняного кушіння та на початку виходу рослин у трубку. Відповідно сортом Достойний приріст урожайності сформований на рівні 0,36-0,59 т/га, Валькірія – 1,1-1,36 т/га, Оскар – 0,99-1,11 т/га, а сортом Ясон – 0,88-1,07 т/га. Отже прирости врожаю зерна ячменю озимого залежали не тільки від сортових особливостей, а і від досліджуваних біопрепаратів. Визначено, що врожайність зерна ячменю озимого із років вирощування у середньому по сортах та фонах живлення найвищою сформована у 2019 році. Зокрема, сортом Оскар за двох підживлень вона склала – 6,29 т/га, що на 1,38 т/га більше, ніж у попередньому 2018 році. Такий приріст урожаю сформувався за підживлення посіву біопрепаратом Органік-баланс. Так, у контрольному варіанті за обробки рослин водою у середньому за три роки досліджень по всіх сортах отримали врожайність зерна на рівні 4,16 т/га, а за проведення позакореневих підживлень досліджуваними препаратами (у середньому по всіх варіантах підживлень) вона склала 4,80 т/га, тобто зросла на 0,64 т/га або на 15,4%.

Використання біопрепаратів на посівах рослин ячменю озимого позитивно впливає на продуктивність та значно підвищує врожайність культури, а саме істотний позитивний вплив від застосування на досліджених сортах забезпечили біопрепарати Азотофіт і Органік-баланс.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гамаюнова В., Панфилова А., Глушко Т., Смирнова И., Кувшинова А. Значение оптимизации питания в стабильности формирования урожайности зерновых культур в зоне юга Украины. (<https://sa.uasm.md/index.php/sa/article/view/611>) stiinta Agricola. Аграрная наука / Молдова, 2018. № 2. С. 24-29.

2. Носенко Ю. Третья мировая культура. Ячмень в Украине и мире // Зерно. 2009. № 4. С. 61-65.

3. Панфілова А. В., Гамаюнова В. В. Продуктивність сортів ячменю ярого залежно від оптимізації живлення в умовах Південного Степу України // Plant Varieties Studying and Protection. 2018. Т. 14. № 3. С. 310-315.